

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych (akt o usługach cyfrowych) i zmieniającego dyrektywę 2000/31/WE”

[COM(2020) 825 final – 2020/0361 (COD)]

(2021/C 286/13)

Sprawozdawca: **Gonçalo LOBO XAVIER**

Wniosek o konsultację	Rada Unii Europejskiej, 11.2.2021 Parlament Europejski, 8.2.2021
Podstawa prawna	Art. 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji
Data przyjęcia przez sekcję	31.3.2021
Data przyjęcia na sesji plenarnej	27.4.2021
Sesja plenarna nr	560
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	235/3/5

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje wniosek dotyczący jednolitego rynku usług cyfrowych (akt o usługach cyfrowych) w czasie, gdy pojawiły się nowe i innowacyjne (cyfrowe) usługi społeczeństwa informacyjnego, które zmieniają codzienne życie obywateli UE oraz kształtują i zmieniają zwyczaje w zakresie komunikacji, łączności, konsumpcji i prowadzenia działalności gospodarczej przez obywateli. Usługi te wniosły daleko idący wkład w transformację społeczno-gospodarczą w UE i na całym świecie, a kryzys związany z COVID-19 pokazał, jak kluczowe znaczenie mają one dla tworzenia lepszego społeczeństwa.

1.2. EKES popiera wysiłki Komisji mające na celu zapobieżenie rozdrobnieniu rynku wewnętrznego przez mnożenie krajowych przepisów i regulacji, które mogłyby osłabić system i uniemożliwić wszystkim europejskim przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z silnego jednolitego rynku. Domaga się zatem jasnego oświadczenia w kwestii wyczerpującego charakteru aktu o usługach cyfrowych. Uważa, że jest to okazja, by ustanowić na rynkach cyfrowych światowe standardy, które mogą wprowadzić Europę w tę nową erę, zapewniając wysoki poziom bezpieczeństwa i ochrony konsumentów w internecie.

1.3. EKES ma świadomość, że dyskusja na temat aktu o usługach cyfrowych wymaga czasu, a w perspektywie długoterminowej konieczne będą kompromisy. Mimo to EKES zwraca się do Komisji i państw członkowskich o określenie rozsądnego harmonogramu rozpoczęcia dyskusji i pluralistycznych konsultacji publicznych oraz harmonogramu wdrożenia rozporządzenia i strategii. Jest bardzo ważne, aby w procesie tym odegrali rolę partnerzy społeczni i organizacje społeczeństwa obywatelskiego, co pozwoli zapewnić równe warunki działania wszystkim podmiotom, niezależnie od tego, czy mają siedzibę w Unii Europejskiej.

1.4. EKES uważa również, że wraz ze wzrostem znaczenia technologii cyfrowych priorytetem stała się potrzeba opracowania nowych zasad i regulacji w celu rozwiązania problemów związanych z tymi technologiami i sprostania wynikającym z tych technologii wyzwaniom. Nowa gospodarka wymaga nowego podejścia.

1.5. EKES z zadowoleniem przyjmuje większą przejrzystość systemów rekomendacji i reklamy. Nie należy jednak demonizować tych systemów rekomendacji, lecz zadbać o to, by konsumenci otrzymywali tylko te reklamy, które pragną otrzymywać. Przepisy powinny zatem podkreślać autonomię jednostki i EKES uważa, że w art. 29 i 30 rozporządzenia należy osiągnąć właściwą równowagę.

1.6. EKES zauważa, że istnieje wiele niedociągnięć w odniesieniu do zasady kraju pochodzenia i wzywa do starannego rozważenia alternatywnych metod takich jak zasada kraju przeznaczenia, szczególnie w kwestiach podatkowych, pracowniczych i konsumenckich, chyba że na szczeblu UE wprowadzone zostaną bardziej rygorystyczne przepisy w celu zapewnienia uczciwej konkurencji i możliwie najwyższego poziomu ochrony konsumentów. Należy dopilnować, by do

osób pracujących za pośrednictwem platform internetowych zastosowanie miały takie same przepisy prawa pracy, jakie obowiązują w kraju, w którym świadczona jest usługa, ponieważ złe warunki pracy pracowników stały się dużym problemem z punktu widzenia uczciwej konkurencji. Ogólnym celem jest egzekwowanie zasad rynku wewnętrznego i jego umacnianie dzięki zapewnieniu równych warunków działania wszystkim podmiotom.

1.7. Obowiązki w zakresie przejrzystości nie powinny hamować postępu technologicznego, zwłaszcza w dziedzinie sztucznej inteligencji i informatyki. Mimo że czarna skrzynka sztucznej inteligencji niesie ze sobą ryzyko, może również przynieść znaczące korzyści. EKES podkreśla, że należy zadbać o to, by prawo było precyzyjnie dostosowane i nie hamowało postępu technicznego. Trzeba przy tym uwzględnić najwyższy możliwy poziom ochrony konsumentów i pracowników. Wzywa do opracowania odpowiednich ram, dzięki którym przedsiębiorstwa będą mogły uwydatnić uczciwość, niezawodność i bezpieczeństwo swoich systemów SI.

1.8. Wyłączenie odpowiedzialności dotyczące hostingu powinno przestać mieć zastosowanie tylko w przypadku treści, które są jednoznacznie niezgodne z prawem lub które zostały uznane za niezgodne z prawem na mocy orzeczenia sądu. EKES zaleca ustanowienie pozytywnego systemu odpowiedzialności odnośnie do internetowych platform handlowych, który miałby być stosowany w pewnych okolicznościach.

1.9. Stosowane definicje powinny zostać uproszczone i, w miarę możliwości, zharmonizowane z powiązаныmi tekstami prawnymi, takimi jak: akt o rynkach cyfrowych, dyrektywa w sprawie prawa autorskiego na jednolitym rynku cyfrowym i rozporządzenie P2B.

1.10. Akt o usługach cyfrowych jest częścią szerszego podejścia regulacyjnego w zakresie gospodarki platform, które musi uwzględniać także opodatkowanie, prawa pracownicze (w tym ochronę socjalną, zdrowie i bezpieczeństwo, prawo organizowania się i rokowania zbiorowe), podział bogactwa, zrównoważoność i bezpieczeństwo produktów. EKES zwraca uwagę na ogromne zadanie, jakim jest osiągnięcie właściwej koordynacji między wszystkimi odpowiednimi instrumentami i inicjatywami, zwłaszcza w dziedzinie własności intelektualnej, telekomunikacji, danych i prywatności, odpowiedzialności za produkt, sektora audiowizualnego, nie zapominając oczywiście o dyrektywie o handlu elektronicznym. Potrzebny jest odpowiedni przegląd możliwych sposobów zintegrowania tych różnych perspektyw wpływających na akt o usługach cyfrowych.

1.11. EKES zwróci szczególną uwagę na opodatkowanie, zarządzanie danymi, status zatrudnienia, warunki pracy i ochronę konsumentów, ponieważ zagadnienia te są istotnymi czynnikami wpływającymi na istniejącą obecnie – niekiedy nieuczciwą – konkurencję w gospodarkach cyfrowych. Komitet podkreśla, że wyzwaniom tym należy stawić czoła w świetle celów zrównowżonego rozwoju, agendy cyfrowej, Karty praw podstawowych i Europejskiego filaru praw socjalnych.

2. Uwagi ogólne

2.1. Technologie cyfrowe mogą mieć kluczowe znaczenie w naszym codziennym życiu. Mogą wywierać pozytywny wpływ na społeczeństwo i gospodarkę, a obecnie powszechnie uznaje się, że są niezbędne dla funkcjonowania rynku i naszych wzajemnych relacji i przynoszą realne korzyści całej społeczności. Usługi cyfrowe stanowią jednak również poważne wyzwanie dla jednostek, społeczeństwa i rynku. Sprawiedliwsza Europa zależy od właściwego uregulowania sektora cyfrowego i od zapewnienia właściwego podziału tych korzyści i odpowiedniej ochrony wszystkich uczestników rynku (obywateli, konsumentów, pracowników i przedsiębiorstw, niezależnie od ich wielkości).

2.2. Odpowiedź Komisji na szereg dokumentów, zmian w orzecznictwie i apeli – z jednej strony o przeprowadzenie ambitnej reformy obowiązujących ram prawnych UE dotyczących handlu elektronicznego, z zachowaniem podstawowych zasad przewidzianego w nich systemu odpowiedzialności, zakazu nakładania ogólnego obowiązku nadzoru oraz klauzuli dotyczącej rynku wewnętrznego, a z drugiej strony o lepiej odpowiadający dzisiejszym realiom, sprawiedliwszy i konkurencyjny rynek cyfrowy – koncentruje się na dwóch głównych obszarach: akcie o usługach cyfrowych i akcie o rynkach cyfrowych.

2.3. Dzięki aktowi o usługach cyfrowych UE powinna zapewnić wysoki poziom ochrony konsumentów europejskich odnośnie do różnych wymiarów gospodarki cyfrowej, zwłaszcza na internetowych platformach cyfrowych. Do najważniejszych i najbardziej kontrowersyjnych aspektów tego wniosku należą zwalczanie niezgodnych z prawem treści i zwiększenie przejrzystości w sposobie kierowania reklam do odbiorców.

2.4. W akcie o rynkach cyfrowych Komisja koncentruje się na sposobie funkcjonowania europejskiego rynku cyfrowego i stara się uczynić go bardziej zrównoważonym, konkurencyjnym i innowacyjnym w celu zapewnienia obywatelom liczniejszych i lepszych usług, tworząc równe warunki działania dla wszystkich uczestników rynku.

2.5. EKES z zadowoleniem przyjmuje zatem wysiłki Komisji zmierzające do dalszego uregulowania gospodarki cyfrowej i uczynienia jej wiarygodną zarówno dla społeczeństwa, jak i dla gospodarki. Obywatele, pracownicy i podmioty gospodarcze, zwłaszcza MŚP i osoby szczególnie podatne na zagrożenia, potrzebują zabezpieczeń w swoich relacjach z platformami cyfrowymi, a bezpieczeństwo należy zagwarantować we wszystkich operacjach, odnośnie do zarówno do treści, jak i transakcji gospodarczych, a nawet praw własności intelektualnej.

2.6. Przepisy unijne dotyczące cyberprzestrzeni stają się coraz bardziej złożone i rozdrobnione. Należy dołożyć starań, aby zwiększyć ich czytelność i spójność. Zbyt złożone przepisy mogą być niekorzystne zarówno dla przedsiębiorstw, jak i dla obywateli, hamując innowacje, zwiększając koszty i utrudniając ludziom korzystanie z ich praw. Dlatego EKES z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji dotyczący koordynacji i usprawnienia proceduralnych aspektów przepisów wykonawczych w państwach członkowskich oraz wybór instrumentu prawnego mającego bezpośrednie zastosowanie.

2.7. EKES zaznacza, że akt o usługach cyfrowych powinien być spójny z potencjalnymi ramami prawnymi dotyczącymi innych istotnych kwestii związanych z gospodarką platformową, takich jak prawa pracownicze (w tym ochrona socjalna, zdrowie i bezpieczeństwo, prawo do organizowania się i rokowań zbiorowych)⁽¹⁾, podatki i podział bogactwa oraz zrównoważony rozwój, a także podkreśla konieczność podjęcia tych wyzwań na szczeblu europejskim oraz w świetle celów zrównoważonego rozwoju, w świetle agendy cyfrowej, Karty praw podstawowych i Europejskiego filaru praw socjalnych. Jeśli chodzi o przyszłe inicjatywy Komisji, EKES zwróci szczególną uwagę na opodatkowanie, zarządzanie danymi, status zatrudnienia, warunki pracy i ochronę konsumentów, ponieważ zagadnienia te są istotnymi czynnikami wpływającymi na istniejącą obecnie – niekiedy nieuczciwą – konkurencję w gospodarkach cyfrowych.

2.8. Regulacja cyberprzestrzeni powinna w największym możliwym stopniu zachowywać aktualność i neutralność pod względem technologicznym. Zapewni to jasność i możliwości rynkowe wszystkim, z naciskiem na ochronę i bezpieczeństwo konsumentów.

2.9. Jest rzeczą ważną, aby w zakresie opodatkowania działalności cyfrowej Komisja podjęła inicjatywy w ramach dyskusji międzynarodowych, wprowadzając zasady sprawiedliwości i przejrzystości, zrównoważonego rozwoju oraz podziału bogactwa, jak też aby podkreślała konieczność podjęcia tych wyzwań na szczeblu europejskim w świetle celów zrównoważonego rozwoju, w świetle agendy cyfrowej, Karty praw podstawowych i Europejskiego filaru praw socjalnych.

3. Uwagi szczegółowe

3.1. Lepsze i skuteczniejsze uregulowania pozwalające m.in. uniknąć nieuczciwej konkurencji to jeden z głównych tematów w tej nowej gospodarce. Komisja jest przekonana, a EKES popiera jej przekonanie, że potrzebne są nowe środki i nowe podejście, aby uregulować rynek, który nie może korzystać z tych samych narzędzi i funkcjonować tak jak dotychczas. Faktem jest, że „zwykłe” ramy regulacyjne w zakresie konkurencji nie są wystarczające, aby skutecznie stawić czoła wyzwaniom i trudnościom wynikającym z istnienia gigantów technologicznych.

3.2. EKES wzywa do wprowadzenia jaśniejszych zasad, takich jak te, które Komisja jest skłonna przeanalizować na podstawie uproszczonych, przyspieszonych ram regulacyjnych w zakresie rynku wewnętrznego w świecie cyfrowym. UE musi zaktualizować swój zestaw narzędzi regulacyjnych, aby skutecznie zająć się rynkami cyfrowymi, oprócz kwestii związanych z platformami pełniącymi rolę strażników dostępu. Nowa gospodarka wymaga różnych działań, toteż EKES z zadowoleniem przyjmuje także inicjatywę dotyczącą aktu o rynkach cyfrowych⁽²⁾.

3.3. Europejska suwerenność cyfrowa musi zostać uwzględniona we wszystkich działaniach regulacyjnych, aby chronić nie tylko przedsiębiorstwa, ale także pracowników, konsumentów i obywateli. Wraz z kryzysem związanym z COVID-19 sprzedaż niebezpiecznych produktów, fałszywe opinie, nieuczciwe praktyki handlowe i inne naruszenia prawa konsumenckiego, piractwo i fałszerstwo na platformach cyfrowych wzrosły do niedopuszczalnego poziomu. Zjawiska te ilustrują znaczenie inicjatywy aktu o usługach cyfrowych oraz pilną potrzebę podjęcia działań.

⁽¹⁾ Konsultacje Komisji Europejskiej w sprawie poprawy warunków pracy świadczonych za pośrednictwem platform internetowych.

⁽²⁾ Opinia EKES-u w sprawie aktu o rynkach cyfrowych (zob. s. 64 niniejszego Dziennika Urzędowego).

3.4. Jasne jest również, że mechanizmy egzekwowania służące zwalczaniu nadużyć finansowych i bezprawnych czynów związanych z platformami cyfrowymi stanowią wyzwanie i sprawiają, że przedsiębiorstwa, które odnoszą największe zyski w gospodarce cyfrowej, mają również więcej obowiązków. EKES uważa, że akt o usługach cyfrowych ma do odegrania kluczową rolę w przywróceniu zaufania do rynku i skłonieniu państw członkowskich do określenia sprawnie i szybko działającego mechanizmu egzekwowania, który odpowiadałby wszystkim państwom członkowskim, z uwzględnieniem istniejących między nimi różnic. EKES wyraża zadowolenie, że dzięki aktowi o usługach cyfrowych braki w zakresie egzekwowania przepisów dotyczących nielegalnej reklamy internetowej zostaną najprawdopodobniej zmniejszone.

3.5. Niezależnie od podejścia przyjętego w zakresie systemów i mechanizmów egzekwowania Komisja i państwa członkowskie muszą wyasygnować wystarczające środki finansowe, aby umożliwić inwestowanie w zasoby ludzkie, systemy szkoleniowe, oprogramowanie i sprzęt, które mogą wzmocnić zaufanie rynku i osób fizycznych. Priorytetem jest zatem określenie kosztów wdrożenia aktu oraz przewidywanych kosztów dla społeczeństwa w przypadku niepodjęcia żadnych działań, a także zapewnienie odpowiednich warunków, aby każde państwo członkowskie mogło się do tych działań przyłączyć.

3.6. Co się tyczy zakresu stosowania aktu o usługach cyfrowych, wielkość ma znaczenie: nie wszystkie przedsiębiorstwa w tym obszarze powinny być traktowane w ten sam sposób, co pozwoli uniknąć nieuczciwej konkurencji opartej na wielkości i potędze finansowej. Jednakże zaproponowane kryterium, tj. liczba pracowników, może okazać się niedostateczne i łatwe do obejścia. Jest to szczególnie ważne, gdyż znaczna część zawartych w projektowanym rozporządzeniu obowiązków nałożonych na platformy w takich obszarach jak rozpatrywanie skarg, nadużycia, zgłaszanie przestępstw, przejrzystość reklam, niezależne audyty i zaufane podmioty sygnalizujące nie dotyczy mikroprzedsiębiorstw ani małych przedsiębiorstw.

3.7. EKES podkreśla jednak, że ważna jest ochrona MŚP oraz mikroprzedsiębiorstw i przedsiębiorstw gospodarki społecznej. Przedsiębiorstwa te mogą nie być w stanie ponieść kosztów przestrzegania przepisów i inwestycji, a należy zapewnić, by nie ucierpiały one w wyniku wdrożenia rozporządzenia, które miało zapewnić uczciwą konkurencję. EKES wzywa zatem, by znaleziono alternatywne kryteria w celu zdefiniowania mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw (art. 16), takie jak roczne obroty przedsiębiorstwa lub jego struktura własnościowa czy organizacyjna.

3.8. EKES z zadowoleniem przyjmuje okres dostosowawczy dla przedsiębiorstw, które należą do kategorii bardzo dużych platform internetowych (art. 25 ust. 4). Często przedsiębiorstwa te bardzo szybko się rozwijają i należy im dać uczciwą szansę na dostosowanie się do bardziej rygorystycznych wymogów i obowiązków określonych we wniosku.

3.9. Choć we wniosku wyraźnie zaznaczono, że należy go rozumieć jako *lex generalis*, wydaje się, że w różnych instrumentach istnieje wiele ściśle powiązanych ze sobą definicji, które mogą stać się zbyt uciążliwe z punktu widzenia przestrzegania przepisów, nakładając dodatkowe koszty na przedsiębiorstwa i konsumentów. Na przykład we wniosku zdefiniowano pojęcie „platformy internetowej”; pojęcie „platformy” nie zostało zdefiniowane, ale jest stosowane w rozporządzeniu P2B (rozporządzenie (UE) 2019/1150⁽³⁾); w dyrektywie w sprawie jednolitego rynku cyfrowego ((UE) 2019/790⁽⁴⁾) stosuje się pojęcie „dostawcy usług udostępniania treści online”; a we wniosku dotyczącym aktu o rynkach cyfrowych jest mowa o „strażnikach dostępu” i „podstawowych usługach platformowych”.

3.10. Wraz z rozwojem usług cyfrowych modele biznesowe ewoluowały i stały się bardziej złożone, a rozróżnienia między poszczególnymi podmiotami się zacierają. Zważywszy na szybkie zmiany w sektorze, będące wyzwaniem dla organów regulacyjnych, istnieje potrzeba sformułowania jasnych definicji. EKES zaleca jaśniejsze zdefiniowanie platform, użytkowników lub odbiorców (we wniosku używa się obu terminów, ale „odbiorcy” występują w nim znacznie częściej), konsumentów i pracowników w gospodarce cyfrowej.

3.11. Zgodnie z obecnym wnioskiem przepisy dotyczące identyfikowalności przedsiębiorców mają zastosowanie jedynie „[w] przypadku gdy platforma internetowa umożliwi konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów na odległość” (art. 22). Alternatywą jest zdefiniowanie tych dostawców/platform umożliwiających konsumentom zawieranie umów na odległość z przedsiębiorcami jako „platform handlowych” i wyjaśnienie, które przepisy mają zastosowanie do tej kategorii pośredników.

⁽³⁾ Dz.U. L 186 z 11.7.2019, s. 57.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 130 z 17.5.2019, s. 92.

3.12. Opracowywanie kodeksów postępowania zgodnie z art. 35 i 36 powinno przebiegać w sposób otwarty i partycypacyjny. Należy włączyć w ten proces organizacje reprezentujące użytkowników i odbiorców, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, partnerów społecznych i odpowiednie organy.

3.13. EKES zauważa, że istnieje wiele niedociągnięć w odniesieniu do zasady kraju pochodzenia i wzywa do starannego rozważenia alternatywnych metod takich jak zasada kraju przeznaczenia, szczególnie w kwestiach podatkowych, pracowniczych i konsumenckich, chyba że na szczeblu UE wprowadzone zostaną bardziej rygorystyczne przepisy w celu zapewnienia uczciwej konkurencji i możliwie najwyższego poziomu ochrony konsumentów. Należy dopilnować, by do osób pracujących za pośrednictwem platform internetowych zastosowanie miały takie same przepisy prawa pracy, jakie obowiązują w kraju, w którym świadczona jest usługa, ponieważ złe warunki pracy pracowników stały się dużym problemem z punktu widzenia uczciwej konkurencji. Ogólnym celem jest egzekwowanie zasad rynku wewnętrznego i jego umacnianie dzięki zapewnieniu równych warunków działania wszystkim podmiotom.

3.14. Ponadto system określony w art. 8 i 9 wniosku nie powinien być postrzegany jako alternatywa dla uznawania i wykonywania orzeczeń oraz należy wyjaśnić, że przepisy dotyczące odmowy uznania i odmowy wykonania zachowują ważność i mają zastosowanie.

3.15. EKES z zadowoleniem przyjmuje wyjaśnienie, że dochodzenia prowadzone z własnej inicjatywy nie mają wpływu na stosowanie zasady „bezpiecznej przystani” (art. 6), oraz to, że zachowano ogólną zasadę braku obowiązku nadzoru (art. 7). Jednak zasady te nie powinny wpływać na spoczywający na internetowych platformach handlowych obowiązek przeprowadzania regularnych kontroli przedsiębiorców i oferowanych produktów i usług zgodnie z art. 22.

3.16. Należy również wyjaśnić art. 12 ust. 1, a mianowicie to, czy przepis ten obejmuje takie informacje jak dane techniczne przekazane sprzedawcy oprogramowania w ramach umowy oprogramowania SaaS.

3.17. EKES z zadowoleniem przyjmuje szczegółowe regulacje dotyczące zgłaszania i wewnętrznej procedury rozpatrywania skarg oraz zabezpieczenia wprowadzone we wniosku. Uważa jednak, że zasada „bezpiecznej przystani” (art. 5) powinna być wyłączona tylko wtedy, gdy treści są jednoznacznie niezgodne z prawem krajowym w kraju pochodzenia lub z mającymi bezpośrednie zastosowanie przepisami UE lub gdy ich niezgodność z prawem została stwierdzona przez sąd. W przeciwnym razie będzie to dla pośredników zachętą do domyślnego usuwania treści. Ocena prawna niektórych rodzajów treści może być bardzo złożona i pośrednicy nie powinni być pociągani do odpowiedzialności, jeżeli nie usunęli tych treści. Jest to zgodne z obowiązkiem zawieszenia ustanowionym w art. 20, który odnosi się do treści ewidentnie niezgodnych z prawem.

3.18. Tworzenie usług cyfrowych opiera się zasadniczo na zdolności do zarządzania danymi i dostępu do nich. W tym kontekście należy pamiętać o akcie w sprawie zarządzania danymi (COM(2020) 767 final), w którym wspomina się o możliwości utworzenia „spółdzielni zarządzania danymi i wymiany danych”, która będzie sprzyjała małym przedsiębiorstwom, przedsiębiorstwom i przedsiębiorcom indywidualnym, którzy mogą nie mieć możliwości indywidualnego dostępu do dużych ilości danych lub ich przetwarzania. Struktury te mogłyby zapewnić wspólne zarządzanie partycypacyjne w zakresie zarządzania usługami pośrednictwa, wymiany lub udostępniania danych między przedsiębiorstwami oraz między przedsiębiorstwami a przedsiębiorcami, którzy mogliby dostarczać dane, ale także czerpać z nich korzyści i je wykorzystywać.

4. Strategia wdrażania – wykonanie zadań

4.1. We wniosku stwierdza się, że w sprawozdaniu z oceny skutków wyjaśniono powiązania między aktem o usługach cyfrowych a szerszej zakrojonymi ramami regulacyjnymi, przedstawiając bardziej szczegółowe opisy wariantów strategicznych; bardziej szczegółową analizę podstawowych dowodów uwzględniono w zmienionym sprawozdaniu z oceny skutków. Ma to kluczowe znaczenie, ale nie oznacza, że społeczeństwo wyzbędzie się niepokoju w obliczu wszystkich zmiennych i przestanie zachowywać ostrożność. Znaczenie usług cyfrowych w naszej gospodarce i społeczeństwie, ale także rosnące ryzyko z nimi związane będą się nadal zwiększać.

4.2. Jeśli chodzi o wartość dodaną płynącą z egzekwowania środków, inicjatywa ta przyczynia się do znacznych korzyści ze zwiększenia skuteczności, wynikających ze współpracy między państwami członkowskimi oraz gromadzi niektóre zasoby na potrzeby pomocy technicznej na szczeblu UE odnośnie do kontroli i audytu systemów moderowania treści, systemów rekomendacji i reklam internetowych na bardzo dużych platformach internetowych. To z kolei zwiększy skuteczność środków egzekwowania i nadzoru, ponieważ obecny system opiera się w dużej mierze na ograniczonej zdolności nadzoru w niewielkiej liczbie państw członkowskich. Wniosek wymaga jednak udoskonalenia, aby móc zapewnić skuteczne i szybkie egzekwowanie przepisów i dochodzenie roszczeń przez konsumentów. Akt o usługach cyfrowych musi obejmować środki zaradcze dla konsumentów, w tym możliwość odszkodowania w przypadku niewywiązania się przez przedsiębiorstwa z obowiązków wynikających z aktu.

4.3. We wniosku stwierdza się ponadto, że Komisja ustanowi kompleksowe ramy stałego monitorowania rezultatu, wyników i skutków przedmiotowego instrumentu legislacyjnego od dnia rozpoczęcia jego stosowania. Przewiduje się, że ocena instrumentu zostanie przeprowadzona w terminie pięciu lat od jego wejścia w życie na podstawie ustanowionego programu monitorowania. EKES uważa, że nie są to rozsądne ramy czasowe, które wzbudzą zaufanie rynku i obywateli i pozwolą zapewnić spójność z przeglądem dyrektywy o handlu elektronicznym. Komisja powinna przewidzieć regularną ocenę co dwa lata.

4.4. Przepisy te powinny się skutecznie komunikować i nie powinny one szkodzić wizerunkowi UE. Ochrona obywateli unijnych i ochrona konsumentów powinny być jednym z głównych elementów przyszłej komunikacji i egzekwowania przepisów. UE jest i powinna pozostać miejscem przyjaznym dla przedsiębiorstw, pracowników i obywateli, również tych spoza UE. Rozporządzenie nie powinno być postrzegane jako obciążenie lub przeszkoda, lecz jako zrównoważone podejście do regulacji internetu w XXI wieku, wyznaczające standardy dla lepszej i sprawiedliwszej gospodarki cyfrowej oraz bezpieczniejszej przestrzeni internetowej i chroniące żywotność systemów demokratycznych.

5. Prawa podstawowe

5.1. Należy odpowiednio zabezpieczyć prawa pracowników, wysoki poziom ochrony konsumentów, prywatności i danych osobowych oraz podstawowe swobody takie jak wolność prowadzenia działalności gospodarczej i swoboda świadczenia usług oraz wolność wypowiedzi, myśli i opinii zgodnie z prawodawstwem i Kartą praw podstawowych. Wniosek powinien mieć na celu osiągnięcie odpowiedniej równowagi w tym względzie.

5.2. Istotnym aspektem wniosku jest sprawiedliwość proceduralna. Samo to może jednak nie wystarczyć do zapewnienia rzeczywistej, skutecznej sprawiedliwości, jeśli zachęty nie są odpowiednio dopasowane. Szerokie pojęcie treści niezgodnych z prawem lub, jak niektórzy proponują, „treści szkodliwych” może okazać się ograniczeniem wolności wypowiedzi i opinii.

5.3. Godność ludzką zapewniają solidne i jasne przepisy chroniące obywateli i konsumentów. Aspekty te odgrywają ważną rolę we wniosku i powinny zostać zachowane.

5.4. Ramy zaproponowane w akcie o usługach cyfrowych zapewniają organom właściwe narzędzia do zapobiegania manipulacjom, ryzyku dyskryminacji i innym nadużyciom, do ich monitorowania i reagowania na nie. EKES uważa, że UE i jej państwa członkowskie muszą zainwestować znaczne zasoby i zapewnić ich wykorzystanie z korzyścią dla ogółu społeczeństwa.

5.5. Aby ograniczyć ryzyko dyskryminacji, EKES apeluje, by UE i państwa członkowskie zainwestowały wystarczające środki w celu kontrolowania i nadzorowania algorytmów stosowanych przez platformy. Komitet docenia zwiększony dostęp do danych i algorytmów i zaleca, by zagwarantować go organom publicznym na wszystkich szczeblach oraz zweryfikowanym niezależnym naukowcom i naukowcom, w tym z ramienia niezależnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego działających w interesie publicznym.

Bruksela, dnia 27 kwietnia 2021 r.

Christa SCHWENG
Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego